

Asie je nejrozlehlejší a nejlidnatější světadíl, je částí kontinentu Eurasie (hranice s Evropou – východní úpatí pohoří Ural, pobřeží Kaspického moře, Kumskomanyčská sníženina, Azovské moře, Kerčský průliv, Černé moře, Bospor, Marmarské moře, Dardanely, Egejské moře). A v „nej“ můžeme pokračovat – nejvyšší hustota zalidnění, nejvyšší vrchol světa (všech 14 vrcholů nad 8 000 m n. m. najdeme v Asii), nejnižší položené místo světa (Mrtvé moře, –400 m n. m.). Světadíl zasahuje do všech podnebných pásem. Celá ¼ plochy Asie je pokryta trvale zmrzlou půdou – permafrostem.

Na styku Eurasijské desky s Íránskou a Indicko-australskou tektonickou deskou vznikla vysoká vrásná pohoří (Pamír, Hindúkuš, Karákoram, Himálaj). Na rozhraní s Tichomořskou a Filipínskou tektonickou deskou se soustřeďuje velmi aktivní sopečná a zemětřesná činnost. Na jedné straně zde objevíme jedny z největších veletoků světa – monzunové, himalájské (Ganga, Brahmaputra, Indus, Mekong, Chang Jiang) či sibiřské (Ob, Jenisej, Lena), na druhé straně obrovské pouštní a polopouštní oblasti – více než 2/5 území zabírají bezodtoká území. Asie se může pochlubit největším jezerem světa – Kaspické (371 tis. km²), i nejhlubším – Bajkal (1 637 m). Asie je největší světovou zásobárnou paliv – ropa a zemní plyn na Blízkém východě a v Rusku, uhlí v Číně, Indii a Rusku. Ale těží se zde i další nerostné bohatství – barevné kovy v JV Asii, drahé kovy a diamanty v asijském Rusku.

V Asii žije přibližně 60 % světové populace. Osídlení se koncentruje především na pobřeží do úrodných nížin – více do jižní, JV a východní Asie. Vnitrozemí a sever jsou velmi řídky osídleny. Početně nejrozšířenějšími náboženstvími je islám (od JZ Asie, přes střední, jižní až do JV) a hinduismus, který je ale územně koncentrován (Indie, Nepál), následuje buddhismus a čínská lidová náboženství. Většinově křesťanskými asijskými zeměmi jsou Filipíny, Východní Timor, Arménie, Gruzie a Kypr, který je ale často zahrnován do Evropy.

Podobné kontrasty jako u přírodní sféry vidíme i ve společnosti a v hospodářství. Na jedné straně tisíce let staré vyspělé kultury (indická, čínská atd.), na druhé straně společenstva, kde ještě donedávna fungovaly rodové vztahy (indické ostrovy v Indickém oceánu, kočovníci ve střední Asii). Extrémně chudé země (Afghánistán, Východní Timor, Jemen, Nepál) vedle vyspělých bohatých států (Japonsko, Korejská republika, Singapur).

Zdroj: Petr Karas, *Příprava na státní maturitu* (upraveno, kráceno)